

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК
імені І.В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки та
менеджменту

 Гримак О.Я.
" 26 " 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО І ЗЕД

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) зі скороченим терміном навчання
(назва освітнього рівня)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(назва галузі знань)
Спеціальність 051- «Економіка»
(назва спеціальності)
Освітня програма «Економіка підприємства»
Вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

Львів – 2021 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни “Світове сільське господарство і ЗЕД” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі скороченим терміном навчання за освітньо-професійною програмою “Економіка підприємства” спеціальності 051 - “Економіка”.

Укладач - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича П.М. Музика

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича
“13” 04 2021 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І.В. Поповича д.е.н., професор Музика П.М.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 – “Економіка” «28» «04» 2021 року (протокол № 3)
Голова методичної комісії Музика П. М.

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту «5» травня 2021 р. (протокол № 6)
Голова ради Поперечний С.І.

Схвалено вченою радою факультету економіки та менеджменту
“26” серпня 2021 року (протокол № 1)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	3,0 / 90	3,0 / 90
Усього годин аудиторної роботи	32	10
в т.ч.:		
лекційні заняття, год.	16	4
• практичні заняття, год.	16	6
• лабораторні заняття, год.		
ські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	58	80
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
 для денної форми навчання – 36;
 для заочної форми навчання – 11.

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Світове сільське господарство і ЗЕД» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів із спеціальності «Економіка».

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом дисципліни є система економічних відносин в світовій агропродовольчій системі, методи їх регулювання та особливості розвитку на сучасному етапі.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи знань з організації та розвитку аграрного бізнесу на макрорівні, механізму підприємницької діяльності в аграрному секторі різних країн світу, напрямів розвитку світової торгівлі в агропродовольчій системі; набуття практичних навичок щодо розбудови економічних відносин з урахуванням світового досвіду.

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів необхідних знань та умінь через оволодіти базовими поняттями щодо економічної сутності, характеру і особливостей сільського господарства у різних країнах світу та формування зовнішньоекономічної діяльності у аграрному секторі.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

роль сільського господарства у світовій економіці та основні тенденції його розвитку;

економічні основи світового виробництва продукції рослинництва;

економічні основи світового виробництва продукції тваринництва;

особливості сільського господарства у різних країнах світу;

особливості міжнародних економічних та науково-технічних зв'язків у аграрній сфері економіки.

Уміння, що повинні бути сформовані за результатами вивчення дисципліни: організації виробництва продукції для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності вітчизняного сільського господарства;

обґрунтування доцільних напрямів формування зовнішньоекономічних зв'язків;

напрями удосконалення державної регуляторної політики в умовах посилення міжнародних інтеграційних процесів.

2. Структура навчальної дисципліни

2.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						Заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Роль сільського господарства у світовій економіці та основні тенденції його розвитку.	8	2	2	-	-	4	9	2	-	-	-	7
Тема 2: Економічні основи розвитку національного і світового сільського господарства.	8	2	2	-	-	4	9	-	2	-	-	7
Тема 3. Економіка виробництва основних видів продукції рослинництва	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7

Тема 4. Економіка світового виробництва основних тваринницької продукції. видів	8	2	2	-	-	4	9	2	-	-	-	7
Тема 5. Сільське господарство країн Європи.	8	2	2	-	-	4	9	-	2	-	-	7
Тема 6. Сільськогосподарський потенціал країн Азії та Близького Сходу.	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 7. Сільське господарство країн Північної і Латинської Америки.	8	2	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 8. Світове сільське господарство в системі міжнародних економічних та науково-технічних зв'язків.	8	2	2	-	-	4	9	-	2	-	-	7
Загальна самостійна робота (підготовка до практичних занять та контрольних заходів)	26	-	-	-	-	26	24	-	-	-	-	24
Усього годин	90	16	16		-	58	90	4	6	-	-	80

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Роль сільського господарства у світовій економіці та основні тенденції його розвитку. Економічна сутність світового сільського господарства, предмет і завдання курсу. Агропродовольчий комплекс. Продовольчий маркетинг. Проблеми розвитку світової агропродовольчої системи.	2	2

2	<p>Тема 2. Економічні основи розвитку національного і світового сільського господарства. Сутність і структура інституційної побудови світового сільського господарства. Розвиток організаційно-правових форм господарювання в різних країнах світу. Розвиток сільських територій. Продовольча безпека.</p>	2	-
3	<p>Тема 3. Економіка виробництва основних видів продукції рослинництва Організація та економічна ефективність виробництва продукції рослинництва в різних країнах світу. Світовий досвід формування ефективних агропродовольчих ланцюгів. Регуляторна політика у сфері виробництва продукції рослинництва. Способи залучення фінансових ресурсів для розвитку рослинництва.</p>	2	-
4	<p>Тема 4. Економіка світового виробництва основних видів тваринницької продукції. Розвиток галузей тваринництва і технологічно-технічний прогрес. Світовий ринок молока і молокопродуктів та м'яса. Кооперація і експортний потенціал галузей тваринництва. Світові експортні ринки основних видів продукції тваринництва.</p>	2	2
5	<p>Тема 5. Сільське господарство країн Європи. Економічний потенціал сільського господарства країн Європи. Спільна аграрна політика Європейського Союзу. Інструменти розвитку сільських територій в країнах Європи. Кредитно-фінансова підтримка фермерських господарств в країнах Європи. Види ризиків в сільському господарстві та їх страхування в країнах Європи.</p>	2	-
6	<p>Тема 6. Сільськогосподарський потенціал країн Азії та Близького Сходу. Природно-ресурсний потенціал аграрного сектору країн регіону. Сучасні тенденції розвитку галузей рослинництва в регіоні. Зовнішня торгівля продукцією агропродовольчого комплексу. Регіональні зони вільної торгівлі і розвиток сільського господарства. Україна в системі економічних відносин з країнами регіону.</p>	2	-

7	Тема 7. Сільське господарство країн Північної і Латинської Америки. Природно-ресурсний і трудовий потенціал галузей сільського господарства в країнах Північної та Латинської Америки. Інструменти поєднання ринкового механізму і державного регулювання розвитку сільського господарства в країнах регіону. Стан і тенденції розвитку сільського господарства в країнах Північної і Латинської Америки.	2	-
8	Тема 8. Світове сільське господарство в системі міжнародних економічних та науково-технічних зв'язків. Міжнародні організації ФАО, Всесвітня продовольча програма. Світове сільське господарство та вимоги Світової організації торгівлі (СОТ). Інструменти науково-технічної кооперації виробників в агропродовольчому комплексі.	2	-
Усього годин		16	4

3.3. Практичні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Роль сільського господарства у світовій економіці та основні тенденції його розвитку. Споживчий та виробничий тип сільського господарства. Глобальні тенденції розвитку харчової та переробної промисловості. Інструменти аграрної політики.	2	-
2	Тема 2: Економічні основи розвитку національного і світового сільського господарства. Економічна ефективність використання ресурсного потенціалу сільського господарства. Динаміка світового виробництва сільськогосподарської продукції. Сучасні економічні тенденції сільських територій. Екологізація сільського господарства.	2	2
3	Тема 3. Економіка виробництва основних видів продукції рослинництва Експортний потенціал продукції рослинництва різних країн світу. Україна на світовому ринку основних видів продукції. Впровадження досягнень технічного прогресу і продуктивність галузей рослинництва. Світовий ринок зерна, технічних і олійних культур. Україна на світовому ринку продукції рослинництва. Органічне сільське господарство.	2	-

4	<p>Тема 4. Економіка світового виробництва основних видів тваринницької продукції.</p> <p>Формування ефективних ланцюгів створення доданої вартості в галузях тваринництва. Сучасний стан та перспективи світової торгівлі основними видами тваринницької продукції. Вплив науково-технологічного прогресу на розвиток галузей тваринництва у світі.</p>	2	-
5	<p>Тема 5. Сільське господарство країн Європи.</p> <p>Економічна система підтримки розвитку фермерських господарств в країнах Європи. Кооперація і експортний потенціал сільського господарства Європи. Спільна Аграрна політика і розвиток сільських територій в Європейському Союзі (ЄС). Експортна стратегія сільського господарства ЄС.</p>	2	2
6	<p>Тема 6: Сільськогосподарський потенціал країн Азії та Близького Сходу.</p> <p>Сучасний стан та тенденції розвитку сільського господарства в країнах регіону. Роль України у світовій торгівлі продукції сільського господарства з державами регіону. Експортний потенціал галузей сільського господарства країн Азії.</p>	2	-
7	<p>Тема 7. Сільське господарство країн Північної і Латинської Америки.</p> <p>Розвиток сільського господарства в США та Канаді. Система сільськогосподарської кооперації в Північній Америці. Розвиток фермерських господарств у регіоні. Система підтримки експорту сільськогосподарської продукції. Програми продовольчої підтримки населення.</p>	2	-
8	<p>Тема 8: Світове сільське господарство в системі міжнародних економічних та науково-технічних зв'язків.</p> <p>Міжнародні економічні зв'язки у сільському господарстві. Науково-технологічна кооперація в сільському господарстві. Світова торгівля та ланцюги створення доданої вартості на глобальному рівні.</p>	2	2
Усього годин		32	6

3.4. Тематична самостійна робота

№ з/п	Теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Роль сільського господарства у світовій економіці та основні тенденції його розвитку. Формування системи економічних взаємовідносин в сільському господарстві. Роль сільського господарства у вирішенні глобальних проблем людства. Передумови розвитку фермерських господарств в Україні та різних регіонах світу	4	7
2	Тема 2: Економічні основи розвитку національного і світового сільського господарства. Сучасні системи організації сільськогосподарського виробництва. Зелений туризм і агротуристичні кластери. Галузеві ланцюги створення доданої вартості. Транскордонна кооперація.	4	7
3	Тема 3. Економіка виробництва основних видів продукції рослинництва. Кліматичні зміни та глобальна спеціалізація у рослинництві. Світовий ринок окремих видів продукції рослинництва. Тенденції розвитку світового виробництва рослинницької продукції.	4	7
4	Тема 4. Економіка світового виробництва основних видів тваринницької продукції. Світовий ринок продукції тваринництва. Експортний потенціал вітчизняних виробників продукції тваринництва. Сучасні технології і продуктивність галузей тваринництва.	4	7
5	Тема 5. Сільське господарство країн Європи. Північноєвропейський тип розвитку сільського господарства. Південноєвропейський тип розвитку сільського господарства. Субсидії та квоти в країнах ЄС. Інструменти регулювання експорту продукції сільського господарства.	4	7
6	Тема 6: Сільськогосподарський потенціал країн Азії та Близького Сходу. Орендна політика і земельні відносини. Національні політики виробництва продовольчої продукції. Системи виробництва халяльної та кошерної продукції. Експортно-імпортна продовольча політика країн регіону	4	7

7	Тема 7. Сільське господарство країн Північної і Латинської Америки. Розвиток галузей рослинництва і тваринництва в регіоні. Сильні сторони і можливості розширення розвитку галузей рослинництва і тваринництва. Фермерські ринки та підтримка національного виробника. Продовольча політика.	4	7
8	Тема 8: Світове сільське господарство в системі міжнародних економічних та науково-технічних зв'язків. Напрями формування міжнародних економічних зв'язків в агропродовольчому підкомплексі. Сільське господарство в національній економіці окремих країн. Політика підтримки експорту і експортні кредитні агентства. Фонди розвитку сільських територій. Науково-дослідна галузева кооперація. Сучасні онлайн платформи торгівлі сільськогосподарською продукцією.	4	7
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів		26	24
Разом		58	80

3. Індивідуальні завдання

Теми індивідуальних завдань (рефератів, описових робіт):

1. Сільське господарство Північної Америки.
2. Сільське господарство Африки.
3. Сільське господарство Австралії і Океанії.
4. Сільське господарство країн Європейського союзу (ЄС).
5. Економіка сільського господарства країн Європейського союзу (ЄС) і Спільна аграрна політика (САП).
6. Сільське господарство країн Південно-Східної Азії.
7. Сільське господарства країн Центральної і Східної Європи.
8. Сільське господарство країн Південної Америки.
9. Сільське господарство США.
10. Сільське господарство Канади.
11. Сільське господарство Мексики.
12. Сільське господарство США і Мексики: порівняльний аналіз.
13. Сільське господарство країн групи АСЕАН.
14. Регулювання розвитку сільського господарства в рамках СОТ.
15. Сільське господарство США і країн ЄС: порівняльний аналіз.
16. Сільське господарство України в світовій агропродовольчій системі.
17. Сільське господарство Угорщини.
18. Сільське господарство Польщі.
19. Сільське господарство Німеччини.
20. Сільське господарство Франції.
21. Сільське господарство Італії.

22. Сільське господарство Нідерландів.
23. Сільське господарство Іспанії.
24. Сільське господарство Великобританії.
25. Сільське господарство Данії.
26. Сільське господарство Німеччини і Польщі: порівняльний аналіз.
27. Сільське господарство Франції і України: порівняльний аналіз.
28. Сільське господарство Бразилії.
29. Сільське господарство Аргентини.
30. Сільське господарство Китаю.
31. Сільське господарство Японії.
32. Сільське господарство Індії.
33. Сільське господарство Казахстану і Єгипту: порівняльний аналіз.
34. Сільське господарство Індії і Японії: порівняльний аналіз.
35. Сільське господарство Бразилії і Китаю: порівняльний аналіз.
36. Механізми державного регулювання сільського господарства в країнах ЄС та США.
37. Економіка сільського господарства Німеччини і України: порівняльний аналіз.
38. Регулювання зовнішньої і внутрішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією в рамках Спільного ринку Європейського Союзу.
39. Сільське господарство Швеції і Нової Зеландії: порівняльний аналіз.
40. Сільське господарство Великобританії і ПАР: порівняльний аналіз.
41. Світовий ринок екологічно чистої продовольчої продукції.
42. Сільське господарство Аргентини та Польщі: порівняльний аналіз.
43. Сільське господарство Словенії та Казахстану: порівняльний аналіз.
44. Сільське господарство Білорусі та Польщі: порівняльний аналіз.
45. Політика сталого розвитку сільських територій: досвід країн Європейського Союзу.
46. Розвиток сільських територій в Україні.
47. Пріоритетні напрями розвитку сільськогосподарських біотехнологій: стратегія США та ЄС.
48. Міжнародні сільськогосподарські організації.
49. Діяльність Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).
50. Стратегія корпоратизації виробництва в аграрному секторі: досвід України та країн ЄС.
51. Латифундизація сільськогосподарського виробництва в країнах Латинської Америки.
52. Механізми державного регулювання інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі: досвід країн ЄС.
53. Механізми державного регулювання інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі США.
54. Розвиток аграрних холдингів в країнах Східної Європи.
55. Агропромислова інтеграція в країнах ЄС.
56. Інформаційно-консультативні центри і дорадчі служби в США.

57. Система розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації в країнах Європи.

58. Розвиток кооперації в сільському господарстві країн Європи.

4. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (практична робота, вправи). За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної пошукової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю: усне і письмове опитування, тести, перевірка виконаних практичних завдань.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Поточний контроль студентів за **денною формою** навчання проводиться у формі усного опитування та письмового експрес-контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерного тестування.

Таблиця 7.1

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
1	2
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.

4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Підсумкове семестрове оцінювання здійснюється за 100 – бальною шкалою, національною шкалою (зараховано, незараховано) та шкалою ECTS.

Таблиця 7.2

Шкали оцінювання успішності студентів

100 – бальна шкала	Національна шкала	Шкала ECTS
90 - 100	Зараховано	A
82 - 89		B
74 - 81		C
64 - 73		D
60 - 63		E
35 – 59	Незараховано з можливістю повторного складання заліку	FX
0 - 34	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Максимальна кількість балів за засвоєння дисципліни протягом семестру становить 100.

Для переведення середнього балу поточного контролю за 4 – бальною шкалою у підсумкову семестрову оцінку за 100 – бальною шкалою використовується формула:

$$PCO = \frac{СБПК \times 100}{5},$$

де PCO – оцінка підсумкового семестрового контролю за 100 – бальною шкалою;

СБПК – середній бал поточного оцінювання за чотирибальною шкалою.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Присутність студента при виставленні підсумкової оцінки не обов'язкова, якщо ним виконані усі передбачені види робіт.

Розподіл максимальних 100 балів для підсумкового семестрового оцінювання студентів, що навчаються за **заочною** формою здійснюється наступним чином:

за результатами поточного оцінювання – 30 балів;

за результатами виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період – 70 балів.

Для переведення середнього балу поточного контролю за 4-бальною шкалою у оцінку за 30 – бальною шкалою використовується формула:

$$ПО = \frac{СБПК \times 30}{5},$$

де ПО - результати поточного оцінювання за 30 – бальною шкалою;

СБПК - середній бал поточного оцінювання за чотирибальною шкалою.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Музика П.М. Світове сільське господарство і ЗЕД: методичні рекомендації для практичних занять. Львів, 2020. 32 с.

2. Музика П.М. Світове сільське господарство і ЗЕД: методичні рекомендації для самостійного вивчення навчального матеріалу. Львів, 2020. 32 с.

2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

5. Друкований роздатковий матеріал.

9. Рекомендована література

Базова

1. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: навч. посібник. Київ: Академія, 2007. 687 с.
2. Бондар І.Р. Міжнародна економіка: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2009. 335 с.
3. Галушка Є.О. Світовий ринок товарів та послуг: навчальний посібник. Чернівці: Наша книга, 2009. 208 с.
4. Галушко В.П. Економіка світового сільського господарства: підручник. Київ: ЗАТ «Нічлава», ТОВ ЦТІ «Енергетика та електрифікація», 2011. 1000 с.
5. Голюков А.П. Економіка зарубіжних країн: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2008. 226 с.
6. Заблоцький Б.Ф. Національна економіка: підручник. Львів: Новий світ, 2009. 582 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / За ред. Ю. Г. Козака Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с.
8. Європейський Союз: політика, економіка, право: навчальний посібник / За ред. Н.В. Антонюк, М.М. Микиєвіча. Львів, 2005. 532 с.
9. Книш М.М. Регіональна економічна і соціальна географія країн, що розвиваються: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 263 с.
10. Старостіна А.О., Длігач А.О., Богомаз Н.В. Економіка зарубіжних країн: навч. посібник. Київ: Знання, 2009. 454 с.
11. Страшинська Л.В. Основні тенденції розвитку продовольчих ринків у межах світової агропродовольчої системи. К.: РВПС України НАН України, 2007. 43 с.
12. Сухий П.О. Тваринництво: структура та значення в агровиробництві світу: навч. посібник. Чернівці: Рута, 2007. 67 с.

Допоміжна

1. Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції: монографія / За ред. О.М. Бородіної. Київ: ІВА, 2006. 495 с.
2. Артиш В.І. Регулювання світових ринків виробництва органічної продукції. *Економіка АПК*. 2008. №4. С.127 -131.
3. Білорус О.Г., Власов В.І. Глобальна продовольча безпека: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2009. 485 с.
4. Білоусько Я.К. Тенденції і напрями техніко–технологічного забезпечення аграрного виробництва. *Агроінком*. 2007. №5-6. С.46 -51.
5. Бойко В.І. Ринок м'яса: проблеми формування ресурсного потенціалу. *Економіка АПК*. 2009. № 11. С.97-102.
6. Варченко О.М. Світовий та вітчизняний досвід регулювання ринку цукру: монографія. Біла Церква, 2009. 335 с.

7. Власов В.І., Ткач Г.В., Духницький Б.В. Оцінка споживання основних харчових продуктів в Україні. *Економіка АПК*. 2008. № 10.С.3-7.
8. Гончаренко О.В. Регіональні аспекти розміщення виробництва зерна в Україні. *Економіка АПК*. 2008. №11. С.132–134.
9. Дейнеко Л.В. Продовольчий комплекс України: стан і перспективи розвитку: монографія. Київ: Наукова думка, 2007.275 с.
10. Державна підтримка агросфери: еволюція проблеми / Бородіна О.М. та ін. Київ:Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2008. 264 с.
11. Есполов Т.И. Экономические предпосылки конкурентоспособности сельского хозяйства Республики Казахстан / Т.И. Есполов. *Економіка АПК*. 2008. №10. С.151-155.
12. Залога З.М. Аграрний протекціонізм в Японії та проблеми продовольчої безпеки. *Регіональна економіка*. 2009. №3. С.192–198.
13. Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір: монографія / За ред. О. І. Павлова. Одеса: Агропринт, 2019. 272с. URL: <http://kaf.ep.onaft.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/monography-02-2019.pdf>
14. Кузик С.М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються: навчальний посібник. Львів: Львівський національний ун-т ім. І. Франка,2006. 263 с.
15. Кузнєцова І.О. Зерновий ринок України: історія створення і тенденції розвитку: монографія. Одеса: Поліграф, 2008. 196 с.
16. Мільгарек Д. Європейський Союз та його місце у сучасному світі. Львів: Інформація. Поступ. Перспектива, 2008. 171 с.
17. Саблук П.Т., Калієв Г.А. Світове і регіональне виробництво аграрної продукції: монографія. Київ: Інститут аграрної економіки, 2008. 208 с.
18. Стукач Т.Н. Аграрний сектор України в мирохотязьственом процесі: монографія. Київ: УГУФМТ, 2008.302 с.
19. Супіханов Б.К. Розвиток ринків аграрної продукції: монографія. Київ: ННЦ “ІАЕ”, 2009. 537 с.
20. Шиян Д.В. Стабільність розвитку сільського господарства в Японії. *Економіка АПК*. 2008. №2. С.135–141.
21. Шнирков О.І. Торговельна політика Європейського Союзу: монографія. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2005. 151 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО). URL: www.fao.org.
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: www.agro.me.gov.ua.
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: www.me.gov.ua.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.